

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดชายแดนมีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา ที่อำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอสอยดาว โดยติดต่อกับจังหวัดพินัง และจังหวัดพระตะบอง มีช่องทางสัญจรผ่านแดนไทยที่เป็นจุดผ่านแดน จำนวน 2 คือ จุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลม ตำบลเทพนิมิต อำเภอโป่งน้ำร้อน และจุดผ่านแดนถาวรฝักกาด ตำบลคลองใหญ่ อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี และมีจุดผ่อนปรน จำนวน 3 ด้าน คือ จุดผ่อนปรน บ้านบึงขังล่าง อำเภอโป่งน้ำร้อน , จุดผ่อนปรนบ้านสวนส้ม ตำบลสะตอน จุดผ่อนปรนบ้านซับริ ตำบลทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว ซึ่งเป็นช่องทางผ่านแดนที่ชาวกัมพูชา เดินทางเข้ามาในจังหวัดจันทบุรีจำนวนมาก และมีประชาชนต่างด้าวอพยพเข้ามาอาศัยและประกอบอาชีพตามแนวเขตชายแดนและในจังหวัดจันทบุรี ประกอบกับนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดน ทำให้เกิดปัญหาโรคติดต่อจากกลุ่มแรงงานต่างด้าว และพื้นที่ชายแดน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และความมั่นคงของประเทศไทย

จากสถิติข้อมูลสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ปี 2557 – 2559 พบว่ามีผู้ผ่านเข้าออก ณ บริเวณด่านชายแดน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าว จำนวน 1,596,104 , 1,039,527 และ 1,342,098 คน และพบว่ามีจำนวนแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนจำนวน 30,123 , 21,493 , 33,840 ตามลำดับ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี,2560)

ผลการตรวจสุขภาพ พบว่าแรงงานต่างด้าวที่มาขึ้นทะเบียน ตรวจพบโรคติดต่อ ซึ่งอาจแพร่กระจายภายในประเทศ ซึ่งส่งผลด้านความเสี่ยงด้านสุขภาพ อาทิ โรคซิฟิลิส วัณโรคและโรคเท้าช้างนอกจากนี้ยังตรวจพบการตั้งครรภ์และการใช้สารเสพติดอีกด้วย นอกจากนี้ จากข้อมูลทางระบาดวิทยาในผู้ป่วยที่เป็นแรงงานต่างด้าวที่เข้ามารับการรักษาที่โรงพยาบาลของรัฐในจังหวัดจันทบุรี พบว่ามีโรคที่ต้องเฝ้าระวังทางระบาดในแรงงานต่างด้าว ปี พ.ศ. 2558 – 2560 ดังนี้ โรคอุจจาระร่วง โรคปอดบวม โรคมาลาเรีย โรคไข้เลือดออกและโรคอาหารเป็นพิษ โดยโรคดังกล่าวสามารถเข้ามาแพร่กระจายโรคได้ทั้งสิ้น ซึ่งถือเป็นผลกระทบต่อการเป็นแหล่งแพร่กระจายโรคแก่ประชาชนไทยได้ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี,2560)

การดำเนินการตรวจสอบสุขภาพ เพื่ออนุญาตให้แรงงานต่างด้าวทำงานในจังหวัดจันทบุรี ถึงแม้ว่าจะมีการดำเนินการที่โรงพยาบาลของรัฐทุกแห่ง โดยให้บริการตรวจสอบสุขภาพ คัดกรองโรค และออกบัตรประกันสุขภาพแก่แรงงานต่างด้าว ในแต่ละอำเภอ ตามที่อยู่ของนายจ้างหรือสถานที่ทำงานของแรงงาน โดยจุดบริการตรวจสอบสุขภาพที่ใกล้ที่สุด คือ โรงพยาบาลโป่งน้ำร้อน ห่างจากจุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลม 46 กิโลเมตร และโรงพยาบาลสอยดาว ห่างจากจุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลม 55 กิโลเมตร ห่างจากตัวเมืองจันทบุรี 85 กิโลเมตร ทั้งนี้ทำให้เกิดโอกาสเสี่ยงต่อการแพร่กระจายโรคติดต่อต่างๆ

คณะผู้ศึกษาจึงคิดว่าควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ จุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลมอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เพื่อลดการแพร่กระจายของโรคต่างๆ จากกระบวนการ ระยะการเดินทาง และสะดวกต่อการตรวจคัดกรองโรค ตั้งแต่หน้าด่านก่อนเข้ามาแพร่ในประเทศ คณะผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ จุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลมอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

คำถามในการศึกษา

การจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ จุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลมอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรีมีความเป็นไปได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ จุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลมอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
- 2) จัดทำข้อเสนอในเชิงนโยบายเพื่อการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ จุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลมอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตการศึกษา

รูปแบบการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) ตามกรอบโครงสร้างคำถามที่สร้างขึ้น ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ จุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลมอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยพิจารณาจาก

ปัจจัยภายนอก ในส่วนของ

1. นโยบายของหน่วยงาน
2. โครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมเรื่องอาคารสถานที่

ปัจจัยภายใน ในส่วนของ

1. โครงสร้างการมอบหมายงาน กลไกการขับเคลื่อน
2. บุคลากรและทีมงาน
3. ระบบบริการ ตามภารกิจหลักของหน่วยงาน

ประชากรในการศึกษา คือ ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ประกอบด้วย ปกครองจังหวัด จัดหางานจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ดำเนินตรวจคนเข้าเมือง พัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์ และสมาคมการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนไทย – กัมพูชา จังหวัดจันทบุรี การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random) โดยคัดเลือกจากผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานของหน่วยงานหลัก หน่วยงานละ 1 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการศึกษาจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในช่วงเดือนพฤษภาคม 2560

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อดูความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ จุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลมอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ จุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลมอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
2. ในกรณีที่มีการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ จุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลมอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
 - 2.1 จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการและแรงงานต่างด้าวในกระบวนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)
 - 2.2 จะช่วยลดปัญหา ผลกระทบและลดความเสี่ยงด้านสุขภาพของประชาชนในประเทศไทย

นิยามศัพท์

1.ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์ฯ หมายถึง ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ(One Stop Service)ณ จุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยพิจารณาจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

ปัจจัยภายนอก

1. นโยบายของหน่วยงาน
2. โครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมเรื่องอาคารสถานที่

ปัจจัยภายใน

1. กลไกในการขับเคลื่อนงาน / การมอบหมายงาน
2. บุคลากร / ทีมงาน
3. ระบบบริการของหน่วยงานหลัก
 - 3.1 ระบบบริการของจัดหางาน
 - ขึ้นทะเบียนแรงงาน
 - ออกทะเบียนใบอนุญาตแรงงาน
 - 3.2 ระบบบริการของสาธารณสุข
 - ตรวจสุขภาพ
 - ฝังระวางควบคุมโรค
 - สร้างหลักประกันสุขภาพ
 - 3.3 ระบบบริการของด่านตรวจคนเข้าเมือง
 - ตรวจบุคคลและยานพาหนะ
 - อนุญาตให้ผ่านเข้า-ออกประเทศ
 - สืบสวนปราบปรามและส่งกลับ

2.ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) หมายถึง สถานที่จัดระบบบริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว โดยมีบริการ

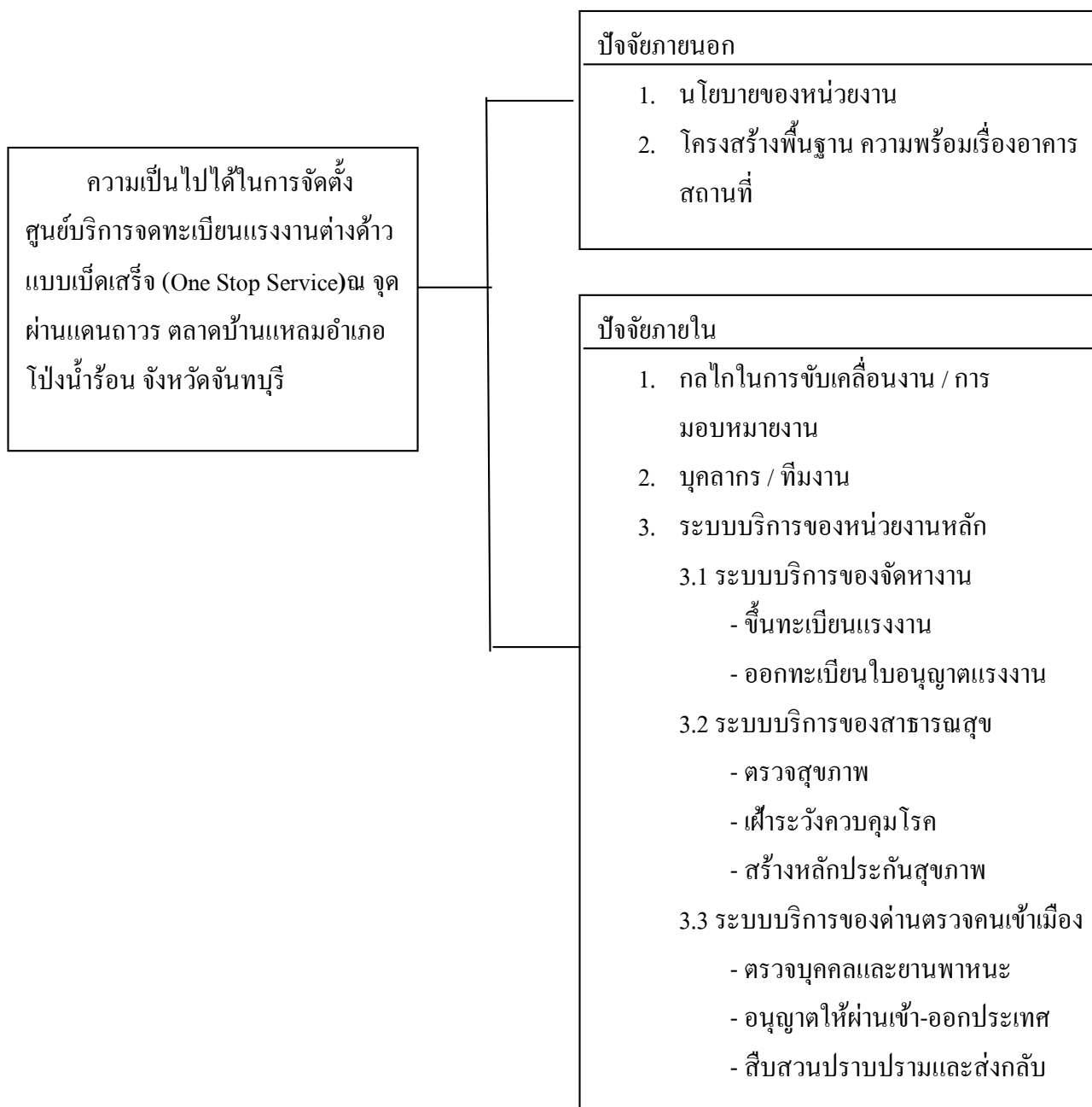
1. จัดทำทะเบียนประวัติ
2. ตรวจสุขภาพ ออกบัตรประกันสุขภาพ
3. ขออนุญาตทำงานและออกบัตรประจำตัวแก่แรงงานต่างด้าวที่จะทำงานในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตาม

โดยทุกขั้นตอนจะดำเนินการและแล้วเสร็จที่ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบ

เบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ที่เดียว

3.ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน หมายถึง ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ จุดผ่านแดนถาวร ตลาดบ้านแหลมอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 5 หน่วยงานหลัก คือ ปกครองจังหวัด จัดหางานจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ด้านตรวจคนเข้าเมือง พัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานเอกชนซึ่งเป็นเจ้าของสถานที่ตั้ง คือ สมาคมการค้าและการท่องเที่ยวชายแดนไทย – กัมพูชา จังหวัดจันทบุรี

กรอบแนวคิดในการศึกษา

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา